

“ปอด” แรงงาน

เผชิญภัยคุกคาม

นับวัน จำนวนคนไทยที่เดินเข้าสู่โรงงานเพื่อทำมาหาเลี้ยงชีพในฐานะ “แรงงาน” ยิ่งเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ จนเหยียบหลัก 10 ล้านคน แล้วในวันนี้

แม้ชีวิตในโรงงานดูเผชิญความตรากตรำจากแดดลมน้อยกว่าการทำงานในภาคเกษตรกรรม แต่ภายในอาคารปิดทึบและแวดล้อมด้วยอุปกรณ์การผลิตเชิงอุตสาหกรรม ไม่ว่าจะเป็นเครื่องจักร วัตถุอันตราย มหาศาล หรือสารเคมี ตลอดชั่วโมงการทำงานที่ต่อเนื่องยาวนานกับงานซ้ำ ๆ ส่งผลให้แรงงานอุตสาหกรรมดำเนินชีวิตภายใต้สภาพการทำงานที่มีความเสี่ยงในอีกรูปแบบหนึ่ง และมีโอกาสเกิดโรคร้ายไข้เจ็บบางอย่างมากเป็นพิเศษ

ผลการสำรวจล่าสุดพบว่าสุขภาพแรงงาน ไทยมีแนวโน้มที่น่าเป็นห่วง เพราะมีอัตราการเจ็บป่วยด้วย “โรคจากการทำงาน” มากมายหลายโรค ทั้ง โรคซิลิโคสิส (โรคปอดจากฝุ่นใยหิน) โรคมัสติโนสิส (โรคปอดจากฝุ่นฝ้าย) โรคจากพิษจากตะกั่ว ความเสี่ยงจากสารทำลายอินทรีย์ และโรคประสาทหูเสื่อม

เอกสารฉบับนี้ขอเจาะลึกเฉพาะ 2 โรคร้ายที่ทำลายปอดอย่างรุนแรง และอันตรายถึงขั้นคร่าชีวิตแรงงานไปทั่วโลก รวมทั้งก่อกวนทุกเวทีให้แก่แรงงานไทยมาแล้วมากมาย นั่นคือ โรคปอดจากฝุ่นฝ้าย และโรคปอดจากฝุ่นใยหิน

โรคมัสติโนสิส

โรคนี้นี้คือศัตรูตัวฉกาจของ “ฉันทนา” หรือแรงงานในโรงงานทอผ้าที่ต้องสัมผัสกับฝุ่นฝ้ายตลอดทั้งวัน โดยตรง

จากการศึกษาโดยกองอาชีวอนามัยร่วมกับ นพ.ประพาฬ พงใจยุทธ และคณะ เมื่อปี 2530 ด้วยการศึกษาคณงานในแผนกปั่นด้ายในโรงงานทอผ้าในจังหวัดสมุทรปราการจำนวน 229 คน พบอัตราการของโรคนี้นี้ร้อยละ 19.7 และเมื่อคณงานที่มีอายุมากขึ้นพบว่ามีอาการของโรคนี้นี้ และสมรรถภาพปอดเกิดความผิดปกติมากขึ้น

ในปี 2545 มีงานวิจัยอีก 2 ชิ้นที่ชี้ให้เห็นเงามืดของโรคนี้นี้ได้ชัดเจนขึ้น

ผลการศึกษาศาสนาการณ์การสัมผัสฝุ่นฝ้ายของคณงานในอุตสาหกรรมสิ่งทอ โดย มาลี พงษ์โสภณ และคณะ พบว่า จากการเก็บตัวอย่างที่แผนกผสมสี ปั่น กรอ และทอ ในโรงงาน 6 แห่ง พบว่า ทุกแผนกมีปริมาณฝุ่นเกินมาตรฐานความปลอดภัย 28 ตัวอย่าง จากตัวอย่างที่เก็บมาทั้งหมด 87 ตัวอย่าง หรือคิดเป็น ร้อยละ 32.18

ในแง่ของการป้องกัน การศึกษาของกองอาชีวอนามัย เมื่อปี 2545 ในโรงงานสิ่งทอ 43 แห่ง พบว่า คณงานใช้อุปกรณ์ปกป้องระบบทางเดินหายใจตลอดระยะเวลาการทำงานเพียง ร้อยละ 21.6

ในภาพรวม นับว่าสาวฉันทนาทำงานภายใต้ภาวะเสี่ยงจากโรคนี้อย่างยิ่ง เพราะพบผู้ที่มีการของโรคถึง 1 ใน 5 คน อีกทั้งยังเพิ่มความเสี่ยงขึ้นไปตามวัย โดยสภาพแวดล้อมการทำงานพบว่ามีสภาพฝุ่นเกินมาตรฐานถึง 1 ใน 3 ของแหล่งที่ไปสำรวจ และมีแรงงานที่ทำงานภายในความเสี่ยงนี้เพียง 1 ใน 4 เท่านั้นที่ใช้อุปกรณ์ป้องกันตนเอง

โรคชิลีโคสิส

หนึ่งในโรคจากการทำงานที่ทำลายสมรรถภาพของปอด โรคนี้รุนแรงถึงขั้นทำให้เสียชีวิต และเป็นหนึ่งในโรคที่แรงงานไทยมากกว่า 200,000 คน ตกอยู่ในภาวะเสี่ยง โดยสถานการณ์ปัจจุบันมีสถานประกอบการที่มีสภาพการทำงานเสี่ยงต่อการก่อให้เกิดโรคนี้อาศัยอยู่ทั่วประเทศ 7,845 แห่ง

จากการติดตามอย่างต่อเนื่องพบว่าแรงงานไทยมีอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคนี้นี้เพิ่มขึ้น โดยในรายงานการเฝ้าระวังโรคชิลีโคสิสในกลุ่มแรงงาน ที่จัดทำโดย กรมโรงงานอุตสาหกรรม และกรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างปี 2538-2541 พบอุบัติการณ์การเกิดโรคนี้นี้เพิ่มขึ้นจาก 16.9 ต่อประชากรกลุ่มเสี่ยง 1,000 คน ในปี 2538 เป็น 20.7 ในปี 2541

แม้ว่าผลการตรวจสอบสุขภาพแรงงานในสถานประกอบการทั่วประเทศในปี 2545 จำนวน 3,263 คน ซึ่งพบผู้ที่เป็โรคชิลีโคสิสจากภาพถ่ายรังสีปอด 30 คน คิดเป็นอุบัติการณ์เกิดโรคนี้นี้เท่ากับ 9.19 ต่อประชากรกลุ่มเสี่ยง 1,000 คน ดูเป็นตัวเลขที่ลดลงจากการสำรวจก่อนหน้านี้

แต่จากการที่โรคนี้อาณาพอก่อความทุกข์ทรมาน ความทุพพลภาพ อีกทั้งรุนแรงถึงขั้นคร่าชีวิตผู้ป่วย ผู้ซึ่งเป็นเพียงแรงงานตัวเล็ก ๆ ที่ไม่ได้มีฐานะร่ำรวย จึงไม่อาจนิ่งนอนใจต่อสภาพที่กำลังเป็นอยู่นี้ได้

ที่มา การสาธารณสุขไทย 2548-2550

สืบค้นได้จาก www.hiso.or.th

ข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อ กิติมาภรณ์ 081 449 7479